

Radikal

Gıda paketi içinde 'azınlık malı'

Selamet Han (solda) iade edilecek mallar arasında. Gedikpaşa Ermeni Kilisesi Vakfı (solda) mallarına kavuşacak. Fotoğraf: FATİH YAĞMUR

[NEŞE KARANFİL](#)

Politika / 28/08/2011

Gıda ve Tarım Bakanlığı'na ilişkin kararnameden, azınlık vakıfları düzenlemesi çıktı: Vakıflara el konulmuş malları iade edilecek.

ANKARA- Gıda ve Tarım Bakanlığı'nın teşkilatlarını düzenleyen kararnameden 'azınlık vakıfları' sürprizi çıktı. Resmi Gazete'de dün yayımlanan kararnamede, cemaat vakıflarının taşınmazlarının iadesine ilişkin önemli bir düzenleme yapıldı. Cemaat vakıflarına mal iadesinin kapsamı 2008 yılında çıkarılan yasaya göre genişletildi. Cemaat vakıflarının üçüncü kişilere satılan taşınmazlarının bedelleri de sahiplerine verilecek.

Kapsam genişledi

Bedeli Maliye Bakanlığı tespit edecek. Tespit edilen rayiç bedel Hazine ya da Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından ödenecek. Kararnamenin 17. maddesiyle 5737 sayılı Vakıflar Kanunu'na geçici bir hüküm eklendi. Cemaat vakıflarının 1936 Beyannamesi'nde kayıtlı olup 'malik' hanesi açık olan taşınmazlar, Cumhuriyet döneminde azınlık mallarına ilişkin ilk düzenlemenin yapıldığı 1936 Beyannamesi'nde yer alıp kamulaştırma, satış gibi nedenler dışında Hazine, Vakıflar Genel Müdürlüğü, belediye ve il özel idaresi adına kayıtlı taşınmazlar, kamu kurumları adına tescilli olan mezarlıklar ve çeşmeler, başvuru halinde cemaat vakıfları adına tescil edilebilecek.

Cemaatlerin taşınmazlarına ilişkin bir düzenleme 2008 yılında yapılmıştı. Ancak bu düzenleme sınırlı kalmıştı. 1936 Beyannamesi'nde tapuda kayıtlı olan taşınmazlar ile cemaat vakıflarına bağışlandığı halde mal edineme gerekçesiyle Hazine'ye geçenler kapsama alınmıştı. Dün yayımlanan kararda ise 'kamulaştırma, satış ve trampa (takas) dışındaki nedenlerle' Hazine, Vakıflar Genel Müdürlüğü, belediye ve il özel idaresi adına kayıtlı taşınmazlar ve mezarlık ile çeşmeler de kapsama alındı. Bu konuda Meclis'in olumlu kararı gerekecek. 12 ay içinde müracaat edilebilecek.

Türmen: Yeterli olmaz

2008 yılında yapılan düzenlemede üçüncü kişilere devirle ilgili herhangi bir düzenleme yapılmamıştı. Bu konuda Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne (AİHM) birçok dava açıldığı belirtiliyor. Resmi Gazete'de dün yayımlanan kararnameyle bu talep karşılanmış oldu. Yani cemaat vakıflarının taşınmazlarından üçüncü kişilere devredilenler için bir çözüm bulundu. Üçüncü kişilere devredilen taşınmazlar geri alınmayacak ancak bedeli ödenecek. Ancak düzenleme, üçüncü kişilerden geri alınmasını içermediği için yeterli bulunmadı. CHP'li Rıza Türmen, aslında temel sorunun 1936 Beyannamesi'nden kaynaklandığını belirterek, gayrimenkullerin sadece bu beyanname ile sınırlı kalmasının AİHM tarafından yeterli görülmediğini söyledi.

1936 Beyannamesi hazırlanırken herkese malvarlığının sorulduğunu ve yazıldığını, bu aşamadan sonra da 'gayrimenkul kazanamazsınız' denildiğini anlatan Türmen, asıl bu konunun çözülmesi gerektiğini vurguladı. Yapılan düzenlemenin de eksik olduğunu belirten Türmen, "Bu ancak sınırlı bir çözümdür" dedi.

Hatemi: Yıllardır bekleniyordu

Hukukçu Kezban Hatemi ise kararın yıllardır cemaatlerin beklediği bir düzenleme olduğunu belirterek, "Olması gereken bir karardı" yorumunu yaptı. Kararnameye kamu kurum ve kuruluşlarının elindeki malların dahil edildiğini, ayrıca üçüncü kişilere bedel ödemenin düzenlendiğini belirten Hatemi, "Devlet şimdiye kadar el koyuyor ama bir şey ödemiordu. Örneğin Maliye ya da belediye el koyuyordu hiçbir şey ödemiordu. Hak ihlallerine karşı yepyeni bir düzenleme bu. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarına gerek kalmadı" diye konuştu.

Arsa, ev, fabrika, gece kulübü...

Ermeni, Rum ve Süryani vakıflarına verilecek bazı mallar:

Gülbenkyan Selamet Hanı, Gedikpaşa Ermeni Protestan Okulu Gedikpaşa Ermeni Protestan Kilisesi'ne ait ev, yemekhane ve oyun yeri, apartman, Yedikule Surp Pırgıç Ermeni Hastanesi'ne ait 6 ev, dükkân, çeşitli binalar, Yeniköy Panayia Kilisesi: Sarıyer'de 2 ev ve 1 arsa, 1 mezarlık, Ecadi'de 1 taş ev, Surp Harutyun Vakfı'na ait gayrimenkuller, Balıklı Rum Hastanesi Vakfı'na ait 157 ev, 21 apartman, 3 bina, 1 gazoz fabrikası, 3 mezarlık, 1 çivi fabrikası, 2 gazino, 1 gece kulübü, Yeniköy Aya Nikola Kilisesi Vakfı: 2 ayazma, 1 bağ, 1 apartman, İstinye Neslişah Sultan'da 1 arsa. El konulan özel şahıs taşınmazı (Zarifi ailesi): Büyükkada Aya Nikola Sokak'ta 3 arsa ve 1 bina, Beyoğlu Mansur Sokak'ta 4 arsa.

Rum kalmadı malların kime faydası var?

Harut Şanlı-Gedikpaşa Ermeni Kilisesi ve Emlak Komisyonu Başkanı:

Gerçek olan bir şey var ki bu mülkiyetler zaten Ermeni cemaatine ait taşınmazlar. Elimizden alınan mülkiyetler için özellikle AK Parti hükümeti duyarlı davranarak bir kısmını geri vermeye başladı ama daha çok yol kat edilmesi gerekli. Hükümetimizin çalışmalarına sonsuz şükran sunuyorum ama özellikle gayrimüslimlerin geri verilmesi gereken 280'e yakın mülkiyeti var. Şu ana kadar 12 tane geri verildi. Ancak şu anda Ermeni cemaati olarak mülkiyetten daha büyük sorunlarımız da var. Eğitim, Patrikhane tüzelkişiliğın kabulü gibi çok önemli konularımız var. Tüm bunları hükümetin destekleyici yaklaşımı sayesinde birer birer aşacağımıza inanıyoruz. Bundan sonraki dönemde, Türkiye'deki azınlıklar konusu umarım dünya ve Avrupa'nın bahsettiği bir konu olmaktan çıkar.

Mihail Vasiliyadis- Apoyevmatini Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni: Bizim asıl sorunumuz demografik. Sayısal olarak Rum cemaat o kadar az ki. Başbakan herkes 3 çocuk yapsın diyor ama Rum cemaatin yaş ortalaması yüksek, çoğalma şansı da yok. Vakıf mallarının iadesi güzel bir adım ama bir avuç kalmış Rum azınlığı için faydasız. Taşınmazları geri alacağız, peki de 5 sene sonra Rum nüfus iyice azaldığında ne olacak? Taşınmaz malları geri alacak birkaç açığız hemen satacak, bunun da Rum cemaate bir faydası olmayacak, bireye faydası olacak. Rum cemaati seçim yapıyor, ama bunları değerlendirebilecek bir idare heyeti bile kuramıyor. Rum cemaatin vakıf mallarıyla ilgili durumu şuna benziyor: Bir adamda kanser var, soğuk algınlığı da var. Ama biz soğuk algınlığını tedavi ediyoruz, kanseri bırakıyoruz.

